

Protokoll nr 1/2018 från möte med övervakningskommittén för lokalt ledd utveckling 2014-2020

Tid: Den 24 april 2018
Plats: Strand Hotell, Borgholm
Dagordning: Se bilaga 1
Deltagare: Se bilaga 2

1. Mötets öppnande

Åsa Wolgast Broberg, Näringsdepartementet, förklarar mötet öppnat. Hon ersätter ordinarie ordföranden som inte kan närvara. Beslutspunkten om årsrapporten kommer därför att tas genomskriftlig procedur.

Deltagarna presenterar sig. Jenny Lindgren är ny ledamot från länsstyrelsen i Västernorrland och ersätter Ritha Jonsson.

2. Godkännande av dagordningen

Övervakningskommittén beslutar att godkänna dagordningen.

Övriga frågor:

- Leif Engström, LAG vill göra ett medskick till ÖK
- Thomas Johansson, Havs- och vattenmyndigheten vill ha information om nästa programperiod och innehållet i landsbygdspropositionen (se punkt 5).

3. Lägesrapport

Pasi Kemi, Jordbruksverket presenterar läget för lokalt ledd utveckling för alla fonder med fokus på regional- och socialfondsprogrammet. Statistiken är framtagen i mitten av mars. Underlag till punkten om lägesrapporten har skickats ut före mötet. Presentationen bifogas, se bilaga 3.

Risken för återtag av EU-medel för regional- och socialfondsprogrammet för lokalt ledd utveckling är fortfarande överhängande. Läget har försämrats ytterligare sedan i höstas. Bedömningen är att återtaget hamnar på mellan 19 000 och 224 000 euro i regionalfonden och mellan 544 000 och 870 000 euro i socialfonden. Orsak till de låga utbetalningarna är bland annat att det har tagit tid att komma igång med projekten, det är lågt inflöde av utbetalningsansökningar och att förskott har betalats ut med enbart svenska pengar. För att åtgärda problemet så prioriteras dessa ansökningar i handläggningen. Frågan har också varit uppe till diskussion med LUS. Information om vikten av att rekvirera pengar har också gått ut till berörda. EU-kommissionen framför att det vore olyckligt om dessa pengar skulle brinna inne och vill att Jordbruksverket tittar på frågan om att göra omföring av förskotten till EU-pengar.

Lägesrapporten visar att det finns ansökningar i alla fonder. Om bifallsprocenten kvarstår så har vi in-tecknat 1,3 miljarder c:a 60 % när ärendebalanserna är åtgärdade. Mest pengar återstår i socialfonden (har även en lägre bifallsprocent). Möjliga förklaringar är att det är färre ansökningar, insatserna är rik-tade till enskilda personer och att det är högre krav på rapportering. EU-kommissionen menar att det gjorts stora insatser för att skapa ett system som fungerar och vill understryka vikten av att vidta åtgär-der för att få alla pengar att gå åt. Annett Lindén, Arbetsförmedlingen framför att det finns stora behov vad det gäller långtidsarbetslösa och att få dessa personer att närma sig arbetsmarknaden, detta är viktigt att ha med sig. Lina Andersson, Jordbruksverket menar socialfonden är svårare att hantera vad det t ex gäller mängden uppgifter. Rapporteringen sker direkt till Jordbruksverket via säker länk. Uppgifterna lämnas på individnivå enligt EU-krav. Mia Lundqvist, LAG ställer frågan om det inte går att hoppa över vissa uppgifter då det rör sig om lite pengar och att det inte finns resurser att lägga på den omfat-tande handläggningen som krävs. Camilla Aronsson, ESF-rådet kan inte förstå vad som skulle vara sek-retess och undrar om det kan vara något missförstånd.

Carin Alfredsson och Tjitte de Vriis, Jordbruksverket, redogör för läget med handläggningstider och vilka åtgärder som vidtas för att förenkla och snabba upp handläggningen. Arbetet sker tillsammans med LUS.

Ärendebalanserna för ansökan om stöd har minskat, det gör också handläggningstiden per ärende, dock inte i den omfattning som man hoppats på. Utbetalningsläget ser inte lika positivt ut. Där ökar ärendeba-lanserna. Målet är att minska ner handläggningstiderna per ärende till hälften. Jordbruksverket förklarar vilka åtgärder som genomförs för att minska ner handläggningstiderna, bland annat utökad bemanning, översyn av rutiner och förändrad kontroll vid utbetalningar då det sker en övergång till kontroll som ba-seras på risk och väsentlighet. För lokalt ledd utveckling handlar det också om att fler handläggare på leaderkontoren ska bli godkända ”gröna”. Totalt antal handläggare som arbetar med lokalt ledd utveckling (alla fonder) är c:a 80 på kontoren och 57 på Jordbruksverket. I nuläget är ärenden som rör regional- och socialfondsprogrammet prioriterade och hanteras snabbt.

Åse Claeson, Hela Sverige ska leva framför en oro för att det sprids en fördom om att det inte är någon idé att söka små projekt, att projekten blir större för att pengarna ska gå åt. Thomas Johansson, Havs- och vattenmyndigheten argumenterar för större projekt och menar att det inte bör finnas någon motsätt-ning. Carin Alfredsson, Jordbruksverket informerar om att projekten i snitt ligger på 800 000-900 000 kronor. Paraplyprojekt är på gång inom kort för att fånga upp delprojekt. Ulf Kyrling, Skåne läns lands-ting efterlyser utbyte med regionalt utvecklingsansvariga. Henrik Blomberg, Tillväxtverket informerar om att region Småland och öarna regelbundet bjuder in leaderområden bland annat för att visa upp reg-ionalfondsprojekt. Camilla Aronsson, ESF-rådet bekräftar att det är samma tillvägagångssätt för social-fondsprojekt. Hans-Olov Stålgren, Landsbygdsnätverket delar bilden om att många områden har någon form av samarbete.

Tjitte de Vriis, Jordbruksverket återkopplar om vad som gjorts i frågan om avdrag i betalningsansökan ”skyltkravet” som var uppe på mötet i oktober 2017. Enligt beslut som fattades av Jordbruksverket i april finns den möjligheten nu för ärenden inom landsbygdsfonden. För övriga fonder saknas i nuläget stöd i regelverket för att göra detta. Det krävs därför en föreskriftsändring som väntas vara klar i juni. Helena Sundblad-Schaefer, EU-kommissionen återkopplar efter att ha undersökt frågan. Det stämmer att det står i reglerna att flaggan måste ligga högst upp. Tekniken med små skärmar har ställt till det och det är svårt att få ett tydligt svar om vad som egentligen gäller. Hon rekommenderar därför en pragma-tisk tolkning. Övervakningskommittén är nöjda med svaret och att Jordbruksverket jobbar vidare med frågan.

4. Beslut om årsrapport 2017

Kerstin Jansohn, Jordbruksverket presenterar innehållet i den årliga genomföranderapporten för 2017 för regional- och socialfondsprogrammet. Presentationen bifogas, se bilaga 4.

Förvaltningsmyndigheten (Jordbruksverket) ska enligt rådsförordningen varje år överlämna en rapport om genomförandet av programmet till EU-kommissionen. I år är det en enkel årsrapport som ska lämnas vilket innebär att den fördjupade bedömningen av genomförandet av programmet (del B) inte ingår. Före överlämnandet ska rapporten ha godkänts av programmets övervakningskommitté. Rapporten inklusive bilaga om sammanfattning till allmänheten skickades ut den 10 april. Godkännande av årsrapporten sker genom skriftlig procedur men eventuella synpunkter tas också emot på mötet.

Till och med den 31 december 2017 har 74 projekt beviljats stöd, varav 56 projekt uppgående till c:a 27 % av budgeten för regionalfonden och 18 projekt uppgående till c:a 12 % av budgeten för socialfonden. Fem ärenden inom regionalfonden är slututbetalda under 2017. Ingen av de beviljade insatserna inom socialfonden är ännu avslutade. Det är därför fortfarande svårt att uttala sig om eventuella framsteg i förhållande till uppsatta mål. Utbetalningstakten är långsam och det finns en risk för återtag av EU-medel för dessa fonder.

Helena Sundblad-Schaefer, EU-kommissionen tar upp frågan om programmets genomförande utifrån resultatramen. Det är en fråga som tas upp för alla program och som EU-kommissionen följer noga. De rekommenderar att lämna in eventuella programändringar senast den 30 juni i de fall det är motiverat och finns särskilda skäl. Kerstin Jansohn, Jordbruksverket förklarar att det såklart finns en osäkerhet i siffrorna inför den avstämningen som ska göras per 31 december 2018 men att en översyn av de ärenden som är på gång visar att det bör gå att nå de delmål och mål som finns uppsatta i resultatramen.

5. Aktuella frågor

• Kommissionen

Helena Sundblad Schaefer, EU-kommissionen (DG REGIO) informerar om framtidsutsikter för sammanhållningspolitiken inför nästa programperiod. Presentationen bifogas, se bilaga 5.

Inriktningen är att behålla sammanhållningspolitikens roll. Det kan inte garanteras att det inte blir några nedskärningar men förhoppningen är att det kan begränsas till 5-10 %. Det finns många nya utmaningar att hantera bland annat ökad populism, migration, klimat. Sammanhållningspolitiken behöver moderniseras och genomförandet förenklas. Exempel på förenkling är gemensamma regler för ESI-fonderna, förenklingar i förvaltnings- och kontrollsystemet, enklare och flexibla användning av finansiella instrument och förenklingar vad det gäller samarbete inom och utanför EU. Förslag till långtidsbudget presenteras i början av maj därefter kommer förslag till regelverk. EU-kommissionen avser att besöka alla medlemsländer för att presentera det nya förslaget och planerar att komma till Sverige (Stockholm) i början av juli. Ett så kallat positionspapper kommer att tas fram för Sverige under hösten.

Eva Johansson, EU-kommissionen (DG EMPL) informerar om aktuella frågor på det arbetsmarknadspolitiska och sociala området, dvs. huvudsakligen det europeiska terminsarbetet och den Europeiska pelaren för sociala rättigheter. Den sociala pelaren proklamerades på det sociala toppmötet i Göteborg november 2017 och är en av referenserna för terminsarbetet/landsrapporten. Landsrapporten för Sverige publicerades i början av mars. Några av huvudpunkterna som tas upp i rapporten är en stark arbetsmarknad med låg arbetslöshet, hög sysselsättningsgrad och låg ungdomsarbetslöshet. Utmaningar som nämns

är bland annat brist på kvalificerad arbetskraft och ”skills mismatch”, brist på rätt kompetens. De land-specifika rekommendationerna kommer att publiceras i slutet av maj. Vidare informerar Eva om att EU-kommissionen nyligen (13 mars) publicerat det så kallade sociala rättvisepaketet som bland annat innehåller förslag om en europeisk arbetsmyndighet och tillgång till socialt skydd för personer med icke-typiska anställningsvillkor.

- **Näringsdepartementet**

Åsa Wolgast Broberg, Näringsdepartementet informerar om landsbygdspropositionen. Presentationen bifogas, se bilaga 6.

Landsbygdspropositionen är en inriktningsproposition. Inte fullproppad med åtgärder och pengar. Målet för politiken är ”en livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd som leder till en långsiktigt hållbar utveckling i hela landet” och de tre delmålen är en hållbar tillväxt för företagande- och sysselsättning, hållbart nyttjande av naturresurser och attraktiva livsmiljöer för människor på landsbygden. Annorlunda från betänkandet är att arbetet bedrivs inom befintliga strukturer. Tillväxtverket får i uppdrag att främja landsbygdsutveckling och att bidra till att landsbygdspolitikens mål nås. Civilsamhällets roll är viktig för utvecklingen. Vad det gäller lokal utveckling så anser regeringen att leadermetoden bidrar både genom de projekt som genomförs och genom det engagemang, lärande och partnerskap som metoden främjar. Lokalt ledd utveckling bör genomföras även efter 2020 och det bör undersökas om det kan tillämpas rikstäckande. Niclas Purfürst, Jordbruksverket kommenterar att Jordbruksverket fortfarande har uppdrag om landsbygdsutveckling även om Tillväxtverket har det samordnande ansvaret.

- **Jordbruksverket**

Lina Andersson, Jordbruksverket informerar om pågående utvärderingsaktiviteter och uppföljningar. Presentationen bifogas, se bilaga 7.

- Hållbara effekter av projekt. Utvärderare är högskolan i Halmstad. Startade i december 2017 och beräknas vara klart i maj 2021 med delrapporter varje år. Utvärderingens huvuduppgift är att analysera vad som utgör hållbara effekter och att ange utgångspunkter för framtida utvärdering och utvecklingsarbete i leaderprojekt.
- Löpande lärande. Utvärderare är högskolan i Väst. Startade i december 2017 och beräknas vara klar 2022 med delrapport varje år. Utvärderingen tittar på lokalt ledd utveckling genom leadermetoden genom att bland annat granska hur LAG jobbar med projekten utifrån sina strategier och möjligheter med metoden.
- Effekttvärdering. Utvärderare är Jönköping International Business School (JIBS). Startar under våren 2018. Utvärderingen syftar till att mäta om och hur mycket åtgärderna inom lokalt ledd utveckling har bidragit till programmets måluppfyllelse. Den genomförs i två steg, utvärdera indikatorernas användbarhet samt föreslå utvärderingsmodell och effekttvärdering med fokus på måluppfyllelse.
- Fördjupade uppföljningar. Det handlar om specifika avgränsade frågeställningar av mindre omfattning och kommer att genomföras av Jordbruksverket. En intressant fråga är att titta på regionalfondsprojekt inom lokalt ledd utveckling och skillnader/likheter med större projekt.

- **Landsbygdsnätverket**

Hans-Olov Stålgren, Landsbygdsnätverket informerar om nätverkets aktiviteter för leadergrupperna. Presentation bifogas se bilaga 8.

Den årliga leaderträffen är en av de större aktiviteterna. Det finns men det finns även andra sammanhang såsom arbetsgrupper, medlemsträffar och regionala träffar där leader deltar. Fondsamordningsgruppen har också genomfört en enkät om fondsamordning riktad mot leadergrupperna. Kartläggningen ska kompletteras med en enkät riktad till regionala aktörer. Gruppen planerar en träff med utgångspunkt från lokalt ledd utveckling till hösten. Andra exempel på pågående aktiviteter är TNC-coach och Leaderbussar med syfte att sprida kunskap om Leader samt att utöka kontaktytorna med lokala och regionala aktörer. I höst planeras innovationskurser som leadergrupperna är inbjudna att delta i. Fyra leadergrupper kommer att arrangera utbildning i entreprenörskap och marknadsföring inom fiske-sektorn.

6. Datum för nästa möte

Nästa möte äger rum den 18 oktober 2018 i Stockholm.

7. Övriga frågor

- Sune Fogelström, Skärgårdarnas riksförbund, och Åse Classon, Hela Sverige ska leva, återrapporterar i frågan om kommunikationsinsatser till kommuner från förra mötet i oktober 2017. Den grupp som fick uppdrag att titta vidare på frågan har haft ett första möte för att ringa in frågeställningarna och hur befintliga kommunikationsvägar kan användas för att sprida viktig information om lokalt ledd utveckling inte bara till kommuner utan också till allmänheten och på regional nivå. Gruppen som tittar på frågan får fortsatt mandat och utökas med Lotti Jilsmo, SKL och Ulf Kyrling, region Skåne. Jordbruksverket är sammankallande.
- Leif Engström, LAG informerar om att region Norrbotten och länsstyrelsen får in leaderprojekt som egentligen ska ligga hos leaderområden. Han välkomnar positivt besked om handläggningstider men det tar lång tid innan beslut fattas. Om det går mot större projekt så är det olyckligt.

8. Mötets avslutande

Ordföranden förklarar mötet avslutat.

Åsa Wolgast Broberg

Ordföranden

Kerstin Jansohn

Sekretariatet för övervakningskommittén

Bilagor

Bilaga 1. Kallelse och dagordning

Bilaga 2. Deltagare

Bilaga 3. Lägesrapport (punkt 3)

Bilaga 4. Årsrapport 2017 (punkt 4)

Bilaga 5. Aktuella frågor – EU-kommissionen (punkt 6)

Bilaga 6. Aktuella frågor – Näringsdepartementet (punkt 6)

Bilaga 7. Aktuella frågor – Jordbruksverket (punkt 6)

Bilaga 8. Aktuella frågor – Landsbygdsnätverket (punkt 6)